

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

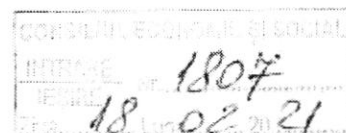
E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

AVIZ

referitor la proiectul de Ordonanță de urgență a Guvernului privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Ordonanță de urgență a Guvernului privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 18.02.2021, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.37/18.03.2020, modificată prin Hotărârea Plenului nr. 52/14.05.2020, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- neacordarea voucherelor de vacanță aferente anului 2021 constituie o formă de accentuare a problemelor grave prin care trece în această perioadă industria HoReCa. Măsura încetării acordării acestora nu poate avea o susținere economică, dat fiind faptul că impactul bugetar este unul foarte mic, de doar 0,15% din PIB. Acordarea voucherelor de vacanță este recunoscută atât în mediul de afaceri, cât și la nivelul decidenților politici, ca un succes pentru industria turismului și hotelieră, neacordarea acestora contravine măsurilor pe care Guvernul României are datoria de a le susține pentru redresarea acestui sector de activitate. În plus, neacordarea voucherelor de vacanță aferente anului 2021 reprezintă, pe de o parte,

o tăiere a unui drept convenit salariaților (a se vedea, spre exemplu, recomandarea OMS cu privire la accelerarea recuperării după infectarea cu COVID-19 a personalului din sistemul sanitar - <https://www.who.int/CAMPAIGNS/ANNUAL-THEME/YEAR-OF-HEALTH-AND-CARE-WORKERS-2021.>), acestea constituind una dintre formele de finanțare a recuperării salariaților;

- măsura neacordării voucherelor de vacanță este de natură să conducă la o criză și mai mare a HoReCa, precum și la o creștere a stresului la locul de muncă pentru aproximativ 60 000 de angajați din învățământ, dar și din alte domenii, care sunt plătiți cu salariul minim pe economie și care nu își vor putea permite vreodată să plece într-un concediu de odihnă pentru refacerea capacității de muncă;
- eliminarea voucherelor de vacanță constituie o măsură cu profund impact negativ din puncte de vedere socio-economic, din următoarele considerente:
 - voucherile de vacanță reprezintă un instrument de politică publică, care a demonstrat în cursul implementării acestuia impactul pozitiv asupra industriei turistice din România, cu efecte importante asupra pieței muncii și a serviciilor din acest domeniu de activitate;
 - voucherile de vacanță asigură creșterea activității economice și crearea de locuri de muncă prin stimularea consumului și a ofertei interne. Fiecare leu investit în voucherile de vacanță generează 0,51 lei la produsul intern brut al României, iar la fiecare 64.359 de lei direcționați pentru voucherile de vacanță se creează și se menține un loc de muncă;
 - pentru angajați, voucherile de vacanță asigură: creșterea venitului disponibil și a nivelului de trai; îmbunătățirea stării de sănătate fizică și psihică; creșterea productivității și disciplinei muncii; creșterea calității vieții prin diversificarea bugetului de consum precum și dezvoltarea culturii unei alimentații sănătoase;
 - pentru angajatori, ele asigură: reducerea costului forței de muncă; îmbunătățirea productivității muncii și reducerea absenteismului; creșterea motivării și loialității salariaților; creșterea retenției de personal; creșterea responsabilității sociale față de angajat;
 - voucherile de vacanță au determinat autorizarea, deci fiscalizarea a circa 3000 de structuri de cazare – pensiuni, vile, apartamente. Prin eliminarea voucherelor există riscul ca unele structuri de cazare să se reîntoarcă la "turismul la negru", bugetul de stat urmând să piardă sume consistente. Sistemul voucherelor de vacanță a avut în toți acești ani un impact determinant asupra reducerii economiei subterane prin încurajarea angajatorilor de a încheia contracte de muncă, pentru a beneficia de avantajele fiscale oferite de voucherile de vacanță;
 - voucherile de vacanță prezintă avantaje indiscutabile:

- nu pot fi folosite decât pentru achiziția de servicii turistice, servind astfel pe deplin scopul pentru care sunt acordate;
- au o perioadă de valabilitate limitată și există siguranța că acestea vor fi utilizate și sumele vor intra în circuitul economic repede, asigurând resurse financiare comercianților care le acceptă;
- sunt utilizate într-un circuit complet fiscalizat, care garantează colectarea de taxe și impozite la bugetul public;
- nu pot fi economisite sau folosite în afara teritoriului național, valoarea lor fiind injectată direct și integral în economia locală, ceea ce generează consum, activitate economică, locuri de muncă și deci venituri bugetare suplimentare;
- înghețarea valorii punctului de pensie la nivelul anului 2020 atrage după sine grave probleme de natură socio-economică, care nu pot fi justificate printr-o încercare de remediere a situației de deficit bugetar excesiv, impactul bugetar fiind de doar 0,8% din PIB. Proiectul de act normativ propune aplicarea unor măsuri privind sistemul public de pensii începând cu 2022 sau chiar 2023, fără a fi însoțit de o argumentare privind aceste termene;
- măsurile menționate mai sus contravin mai multor prevederi legislative adoptate de Parlamentul României, organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării și mai ales, contravin prevederilor Constituției României, care stipulează că, Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un trai decent;
- practica ultimilor ani în ceea ce privește prorogarea unor termene prin intermediul ordonanțelor de urgență lipsește lucrătorii și mediul economic de o minimă predictibilitate;
- per ansamblul său, măsurile propuse generează scăderea nivelului de trai al populației, acestea fiind focusate exclusiv pe susținerea investițiilor publice;
- proiectul de act normativ ridică o serie de aspecte problematice în motivarea propunerilor:
 - cu referire la aserțiunea „*luând în considerare Recomandarea Consiliului din 3 aprilie 2020 în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România, potrivit căreia România trebuie să pună în aplicare în mod riguros măsurile necesare pentru corectarea deficitului excesiv*”, este nevoie de luarea în considerare a faptului, că din 3 aprilie 2020 Consiliul a adus modificări importante în regulile privind deficitul public. Luând în considerare Recomandarea Consiliului din 3 aprilie 2020 în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România, potrivit căreia țara noastră trebuie să pună în aplicare în mod riguros măsurile necesare pentru corectarea deficitului excesiv, Guvernul României propune prin acest act normativ reglarea deficitului numai prin reducerea cheltuielilor nu propune nici o măsură de creștere a veniturilor;

- cu referire la aserțiunea „*având în vedere necesitatea creării unui spațiu fiscal pentru alocarea de sume pentru susținerea investițiilor publice majore și implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene*”, această nevoie ia în considerare în mod unilateral alocarea de sume pentru investiții publice, fără a lua în considerare nevoia de a asigura un trai decent pentru cei cu salarii și pensii mici în contextul recesiunii economice, dar și al creșterii costurilor traiului, printre altele ale utilităților. Comisia Europeană și Consiliul recomandă către statele membre să asigure că tranziția economică este o tranziție justă din punct de vedere social, nici România (statul membru cu cea mai mare rată a sărăciei) nu își poate permite să nu asigure acest lucru;
- cu referire la aserțiunea „*luând în considerare faptul că deficitul bugetar al României are o natură structurală indusă de reduceri de taxe și impozite și majorarea unor cheltuieli permanente*”, în vederea creării unui spațiu fiscal pentru susținerea investițiilor publice, dar și a nivelului de trai decent (conform valorii coșului de consum minim decent), este nevoie de modificarea sistemului de taxe și impozite: introducerea taxei progresive, creșterea impozitului pe profit și afaceri mari, îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor;
- cu referire la aserțiunea „... *pentru susținerea din partea mediului de afaceri și a partenerilor externi*” – Guvernul nu are nevoie doar de susținerea din partea mediului de afaceri și a partenerilor externi, ci și din partea populației. Nu este corect nici politic, nici economic, nici umanitar, să minimalizezi importanța calității vieții și să nu recunoști nevoia de a susține cetățenii aflați în dificultate din cauza pandemiei și a recesiunii economice;
- indubitabil că este nevoie de măsuri în vederea îmbunătățirii procesului de vaccinare astfel încât toată lumea să aibă acces la vaccin în timp util, dar în acest scop trebuie identificate alte proceduri fiscale, și nu cea, de exemplu, a nerespectării majorării punctului de pensii conform legii în vigoare;
- nemajorarea în anul 2021 a punctului de pensie este inacceptabilă, afectând în mod negativ mai ales persoanele cu pensii mici care nu au acces la elementele necesare din coșul minim decent de consum;
- pe baza celor menționate mai sus, abrogarea alin. (3) ~ (8) ale art. 86 nu are sens, deoarece lit. c) a alin. (2) prevedea și mențiunea privind creșterea începând cu anul 2022;
- modificările propuse la pct. 3 și pct. 4 nu au sens, din moment ce nu se modifică alin. (2) la lit c);
- consecințele aplicării acestui act normativ vor avea repercusiuni asupra mediului economic și social având în vedere că reducerea gratuităților pentru studenți lovește indirect în susținerea transportului feroviar, sector de activitate care, din lipsa investițiilor nu poate face față mediului concurențial (transportul terestru);
- eliminarea gratuității transportului pe cale ferată pentru studenți este de natură a afecta spiritul pentru care măsura a fost introdusă anterior, respectiv creșterea echității și

incluziunii în învățământul superior, facilitând accesul la procesul educațional universitar pentru studenții din medii socio-economice defavorizate;

- eliminarea gratuității transportului pe cale ferată pentru studenți are ca efect scăderea mobilității studenților, cu efecte negative asupra participării atât la schimburile de experiență, cât și asupra participării la diverse manifestări artistice, culturale, sportive sau științifice, organizate în diferite centre universitare ale țării;
- măsura eliminării gratuității transportului pe cale ferată pentru studenți nu este justificată economic, impactul fiind deosebit de redus – 0,01% din PIB, respectiv 107 milioane. Mai mult decât atât, subvenționarea gratuității studenților la transportul feroviar este o măsură care ajută CFR și operatorii privați să își crească capacitatea investițională și, implicit, să întreprindă demersuri pentru a oferi servicii de calitate pentru toți utilizatorii;
- nu se justifică limitarea dreptului la 26 de ani, întrucât România nu a atins țintele europene asumate în materia ponderii adulților în învățământul superior;
- decizia de limitare a dreptului studenților de a călători gratuit cu transportul feroviar a fost inclusă în Strategia Fiscal-Bugetară 2021-2023 și este o decizie politică evidentă, fără o motivație economică solidă;
- având în vedere modificările apărute în ultimii 40 ani, în legislația europeană și națională în ceea ce privește drepturile și obligațiile stabilite în sarcina personalului feroviar, precum și modificările din cadrul structurilor de transport feroviar, este imperios necesară actualizarea statutului personalului feroviar și adaptarea acestuia la modelele statelor cu democrații consolidate din Uniunea Europeană. Actualmente, în sectorul feroviar se regăsesc salariați care au realizat vechime în locuri de muncă încadrate în grupele a I-a și a II-a de muncă, anterior datei de 01 aprilie 2001, o perioadă medie de 6 ani, fiind posibilă o reducere a vârstei standard de pensionare cu 3 ani. La această reducere se adaugă reducerea vârstei de pensionare cu 5 ani prevăzută la art. 34 alin.(2), rezultând o reducere totală cumulată de 8 ani. Astfel, personalul feroviar care a realizat vechime în locuri de muncă încadrate în grupele a I-a și a II-a de muncă, anterior datei de 01 aprilie 2001, se poate pensiona la vârsta de 57 ani, care reprezintă o vârstă rezonabilă pentru a se mai putea bucura câțiva ani de viață și odihnă, după 38-40 de ani de muncă. Pe de altă parte, este imposibil de imaginat că salariații a căror activități concurează direct la siguranța circulației trenurilor mai pot executa serviciul în condiții riguroase de siguranță la vârsta de 57, 58, 60 sau 65 ani, având în vedere uzura fizică și psihică avansată a acestora (ex. impiegat de mișcare la blocurile de comandă a instalațiilor de centralizare și telecomandă, manevrant de vagoane, conductor tren, revizor tehnic de vagoane etc., a căror activități presupun concentrare maximă, lucru pe și sub vagoane, în diverse condiții atmosferice, etc.). Indiferent ce măsuri tehnice au fost luate, cumulul de factori existenți la locurile de muncă a rămas prezent permanent. Subfinanțarea cronică a sectorului feroviar din ultimii 15 ani a

adus după sine o degradare accentuată a condițiilor de muncă în care își desfășoară activitatea personalul feroviar cu responsabilități în siguranța circulației feroviare, acesta fiind obligat să lucreze cu predilecție sub cerul liber sau în spații insalubre, utilizând instalații și material rulant cu o vechime de peste 40 de ani, conceptul de normalizare a condițiilor de muncă fiind departe de a se realiza. Obligatorietatea efectuării controalelor medicale și psihologice au scos în evidență o creștere semnificativă, la nivel național, a zilelor de concediu medical, a cazurilor de revenire la controalele medicale și/sau psihologice la intervale de timp mult mai mici decât cele normale sau a cazurilor de inaptitudine fizică sau psihică, ceea ce denotă un grad ridicat de uzură fizică și/sau psihică în rândul personalului feroviar cu responsabilități în siguranța circulației feroviare. Mai mult, în rândurile acestei categorii profesionale se înregistrează numeroase cazuri de decese, unele dintre acestea producându-se chiar la locurile de muncă, în timpul serviciului. Pensia medie a personalului feroviar pensionat în cursul anului 2018 a fost 2.149 lei. Nu întâmplător, anterior datei de 01 aprilie 2001, potrivit Ordinului comun al Ministerului Muncii și Ocrotirii Sociale, Ministerului Sănătății și Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii nr. 50/1990 completat cu avizele ulterioare până la data de 31 august 1994, meseriile și funcțiile din unitățile de exploatare a cailor ferate (pozițiile 123 și 124 din Anexa 1 la ordin) erau încadrate în grupa a I-a de muncă urmare faptului că activitatea desfășurată era legată direct de siguranța circulației feroviare, fiind luată în calcul existența unui cumul de factori fizici și psihici (intensitatea executării sarcinilor de serviciu în parametri de rigoare maximă, simultaneitatea executării unor sarcini de serviciu, executarea serviciului în condiții de stres permanent, executarea serviciului pe instalații învechite care generau numeroase disfuncționalități în exploatare, alternarea permanentă a executării serviciului zi-noapte etc.) existenți la locurile de muncă care nu permiteau salariaților să execute sarcinile de serviciu în condiții de asigurare a securității transporturilor după vârsta de 55 ani. Acest cumul de factori există și în prezent, și nu întâmplător, majoritatea salariaților cu vârste de peste 55 de ani nu trec testele de aptitudine medicală. Legea nu afectează principiul contributivității și nu presupune generarea de plăți retroactive a diferențelor dintre cota de contribuții stabilită pentru condiții normale de muncă și cele stabilite pentru condiții speciale de muncă, după data de 1 aprilie 2001 și nu generează impact bugetar în anii 2020 și 2021;

- Guvernul încearcă să modifice prin ordonanță de urgență prevederile unor legi organice, contrar dispozițiilor Constituției României;
- practica Guvernului României de a modifica printr-o Ordonanță de urgență mai multe acte normative care reglementează domenii diferite, în acest caz Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și a Societății Române de Televiziune, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 226/2020, Legea nr. 127/2019 privind

sistemul public de pensii, Legea nr. 195/2020 privind statutul personalului feroviar, Legea educației naționale nr. 1/2011, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2021 privind unele măsuri pentru recrutarea și plata personalului implicat în procesul de vaccinare împotriva COVID-19 și stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății, nu permite analiza individuală a măsurilor propuse de către Guvernul României, iar prorogarea unor termene prin intermediul ordonanțelor de urgență, manifestată în special în zona drepturilor lucrătorilor reprezintă o formă de desconsiderare a Parlamentului României, dar și lipsind lucrătorii și mediul economic de o minimă predictibilitate;

- proiectul de act normativ este insuficient fundamentat și nu se justifică urgența adoptării acestuia;
- nu au fost respectate prevederile art. 7 alin. (4) din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, proiectul de act normativ fiind publicat pe site-ul Ministerului Finanțelor în data de 15 februarie a.c., în condițiile în care autoritatea administrației publice trebuie să stabilească o perioadă de cel puțin 10 zile calendaristice, pentru a primi în scris propuneri, sugestii sau opinii cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice;
- proiectul de act normativ nu respectă normele de tehnică legislativă instituite de prevederile Legii nr. 24/2000, nota de fundamentare ce însoțește proiectul nereușind să furnizeze suficiente argumente obiective în sprijinul caracterului de urgență a proiectului;
- legiuitorul nu a inițiat nicio consultare a celor vizați de măsurile propuse anterior redactării proiectului de Ordonanță de urgență.

Președinte,
Bogdan SIMION

